

Den 16. september 2018
MFVM 634

GRUNDNOTAT TIL FOLKETINGETS EUROPAUDVALGET

om Kommissionens forslag til ændring af forordning (EF) nr. 889/2008 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) 834/2007 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter for så vidt angår økologisk produktion, mærkning og kontrol (komitesag)

KOM-dokument foreligger ikke

Resumé

Kommissionen har fremsat forslag om, at det præciseres, at det er muligt at tilsætte vitaminer, mineraler etc. til økologiske fødevarer bestemt til spædbørn og småbørn, såfremt det er et krav i den horisontale lovgivning for, at produktet kan markedsføres som fødevarer bestemt til spædbørn og småbørn. Desuden gives mulighed for at de stoffer, som må tilsættes fødevarer bestemt til særlige grupper, også kan anvendes til økologiske fødevarer til fødevarer bestemt til særlige grupper. Kommissionen foreslår samtidigt at forlænge adgangen til at fodre økologiske svin og fjerkræ med 5 % ikke-økologisk proteinfoder frem til 31. december 2020. Desuden foreslår Kommissionen at forlænge muligheden for at indsætte op til 18 uger gamle ikke-økologiske kyllinger (hønniker) til æglægning indtil 31. december 2020. På begge områder er der løbende sket forlængelse siden det oprindelige udløb d. 31. december 2014. Samtidigt gives der adgang til at fodre visse økologiske rejearter med kolesterol. Fedtstoffet kolesterol har vist sig at være essentielt for rejernes overlevelse. Positivlisten for gødningsstoffer, der kan bruges i økologisk produktion opdateres, blandt andet optages kalk fra sukkerproduktion fra sukkerrør. Positivlisten for bekæmpelsesmidler opdateres, blandt andet optages natron og pilebark. Herudover opdateres positivlisten for tilsætningsstoffer til økologisk vin og positivlisten for desinfektionsmidler til økologiske bistader. Forslaget vurderes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark. Forslaget forventes sat til skriftlig afstemning i Komitéen for Økologisk Produktion den 26. september 2018. Regeringen agter på den baggrund at støtte forslaget, idet man lægger afgørende vægt på, at det fortsat er muligt at markedsføre fødevarer bestemt til spædbørn og småbørn som økologiske med de allerede tilladte tilsætninger, og arbejder for, at forlængelsen af muligheden for at indsætte ikke-økologiske hønniker og for at bruge ikke-økologisk proteinfoder bliver så restriktiv som muligt.

Baggrund

Kommissionen har fremlagt forslag om ændring af Kommissionens forordning (EF) nr. 889/2008 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) 834/2007 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter for så vidt angår økologisk produktion, mærkning og kontrol.

Forslaget er fremsat med hjemmel i artikel 22, stk. 2, litra b, i Rådets forordning (EF) nr. 834/2007 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter og om ophævelse af forordning (EØF) nr. 2092/91.

Forslaget behandles i en undersøgelsesprocedure i Komitéen for Økologisk Produktion. Afgiver Komitéen en positiv udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver Komitéen en negativ udtalelse med kvalificeret flertal, vedtager Kommissionen ikke forslaget, idet Kommissionen inden for to måneder kan forelægge Komitéen et ændret forslag eller indenfor en måned kan forelægge forslaget for appeludvalget. Afgives der ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal, kan Kommissionen vedtage forslaget eller indenfor to måneder forelægge Komitéen et ændret forslag eller indenfor en måned forelægge forslaget for appeludvalget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en negativ udtalelse om forslaget, kan Kommissionen ikke vedtage forslaget. Afgiver appeludvalget med kvalificeret flertal en positiv udtalelse, vedtager Kommissionen forslaget. Afgiver appeludvalget ikke nogen udtalelse med kvalificeret flertal kan Kommissionen vedtage forslaget.

Forslaget forventes sat til skriftlig afstemning med frist den 26. september 2018 i Komitéen for Økologisk Produktion.

Formål og indhold

Den økologiske sektors mulighed for at tilsætte vitaminer, mineraler og aminosyrer til fødevarer bestemt til spædbørn og småbørn (det vil sige modermælkserstatninger, tilskudsblandinger, forarbejdede fødevarer baseret på cerealier og babymad) præciseres, så de ernæringsmæssige krav i den horisontale lovgivning for markedsføring af sådanne særlige fødevarer som fødevarer bestemt til spædbørn og småbørn opfyldes. Hermed sker der tilpasninger, så produktion af økologiske fødevarer bestemt til spædbørn og småbørn bringes på linje med de allerede vedtagne regler i den nye økologiforordning, der anvendes fra 1. januar 2021. Behovet for præciseringen sker også med baggrund i en afgørelse fra EU-domstolen (C137/13), hvor den ellers antagne fortolkning af de nuværende økologiregler er blevet bragt i tvivl.

Det overordnede mål i økologireglerne er 100 % økologisk fodring af økologiske dyr. Der kan dog dispenseres fra kravet, når der ikke er tilstrækkeligt med økologisk foder på markedet. Der har hidtil ikke været økologisk proteinfoder nok til rådighed, derfor har det været muligt at anvende en vis andel ikke-økologisk foder til svin og fjerkræ. Andelen har løbende været trinvist reduceret, men har siden 1. januar 2010 ligget på 5 % ikke-økologisk foder til svin og fjerkræ. Muligheden udløb den 31. december 2014, men blev forlænget til 31. december 2017. Muligheden blev i 2017 igen forlænget til udgangen af 2018.

Denne dispensationsmulighed foreslås nu yderligere forlænget med virkning fra 1. januar 2019, så der fortsat kan anvendes 5 % ikke-økologisk proteinfoder til økologiske svin og fjerkræ indtil 31. december 2020. Baggrunden for forslaget er, at der fortsat i EU er vanskeligheder forbundet med at skaffe økologisk proteinfoder i tilstrækkelig mængde og kvalitet. Med forslaget får den europæiske økologibranche yderligere to år til at arbejde på at fremskaffe egnede økologiske proteinfoderkilder.

Det overordnede mål i økologireglerne er, at der skal anvendes økologisk opdrættede dyr. Der kan dog dispenseres fra kravet, når der ikke er tilstrækkeligt med opdræt af økologiske kyllinger på markedet. Der er mulighed for at indsætte op til 18 uger gamle ikke-økologiske kyllinger til æglægning (hønniker) indtil 31. december 2018. Denne dispensationsmulighed foreslås nu yderligere forlænget med virkning fra 1. januar 2019, så der fortsat kan indsættes ikke-økologiske hønniker indtil 31. december 2020.

Baggrunden er, at der fortsat er EU-medlemsstater, der ikke kan skaffe økologisk opdræt. Muligheden udløb oprindeligt den 31. december 2014, men blev forlænget til 31. december 2017, og i 2017 forlænget til 31. december 2018.

Forlængelsen af undtagelserne for hønniker og ikke-økologisk proteinfoder skal ses i lyset af, at den nye økologiforordning fortsat vil tillade brugen af ikke-økologisk foder. Der lægges umiddelbart op til en 7-årig forlængelse efter forordningens ikrafttrædelse men alene til brug for ungt fjerkræ og for smågrise op til 35 kg. Efter 5 år skal området evalueres med henblik på en eventuel efterfølgende udfasning. Muligheden for at indsætte ikke-økologiske hønniker op til 18 uger videreføres derimod ikke med den nye økologiforordning.

Med forslaget kan rejeyngel i økologiske klækkerier tildeles økologisk kolesterol i foderet. Kolesterol er allerede tilladt til større rejer, men det har vist sig nødvendigt også til unge rejer af hensyn til deres overlevelse.

Med forslaget opdateres positivlisten for gødningsstoffer og jordforbedringsmidler (bilag I), der kan bruges i økologisk produktion, i overensstemmelse med de anbefalinger som Kommissionens ekspertgruppe om økologiske produktion (EGTOP) er kommet med. I lighed med, hvad der gælder for overskydende kalk fra sukkerproduktion på basis af sukkerroer, foreslås det også, at overskydende kalk fra sukkerproduktion fra sukkerrør, optages. Kalk bruges som et jordforbedringsmiddel. Endvidere foreslås Xylit optaget på positivlisten som et jordforbedringsmiddel. Xylit er et restprodukt fra udvinding af brunkul. Xylit kan erstatte brugen af tørv.

Positivlisten for bekæmpelsesmidler (bilag II) opdateres med flere produkter, jf. de anbefalinger som Kommissionens ekspertgruppe om økologiske produktion (EGTOP) også er kommet med. Blandt andet optages hvidløgsekstrakt mod skadedyr og basisstofferne natron (teknisk bagepulver) og pilebark mod forskellige svampesygdomme.

Herudover opdateres positivlisten (bilag VIIIa) for tilsætningsstoffer til økologisk vin med flere stoffer der er positivt vurderet af Kommissionens ekspertgruppe om økologiske produktion (EGTOP). Til rensning og desinfektion af økologiske bistader tillades kaustisk soda (sodium hydroxid).

Det præciseres, at medlemslandene, når de har et kvalificeret grundlag for en mistanke om, at økologireglerne ikke er overholdt hos en virksomhed, og dette berører andre medlemslande, skal indmelde dette til Kommissionen via den EU-database Kommissionen stiller til rådighed.

Europa-Parlamentets udtalelser

Europa-Parlamentet skal ikke høres om forslaget.

Nærhedsprincippet

Der er tale om gennemførelsesforanstaltninger til en allerede vedtaget retsakt. Det er derfor regeringens vurdering, at forslaget er i overensstemmelse med nærhedsprincippet.

Gældende dansk ret

Området er reguleret af Kommissionens forordning (EF) nr. 889/2008 om gennemførelsesbestemmelser til Rådets forordning (EF) 834/2007 om økologisk produktion og mærkning af økologiske produkter for så vidt angår økologisk produktion, mærkning og kontrol. Forordningen vil være direkte gældende i Danmark og forventes ikke at medføre ændringer af dansk lovgivning.

Konsekvenser

En vedtagelse af forslaget har hverken administrative, statsfinansielle eller lovgivningsmæssige konsekvenser.

Forslaget kan have samfundsøkonomiske konsekvenser, da en tilpasning af reglerne for tilsætning af vitaminer, mineraler, aminosyrer m.v. til økologiske fødevarer bestemt til spædbørn og småbørn har stor betydning for de danske producenter. Såfremt forslaget ikke vedtages, kan det have negative konsekvenser, særligt i forhold til økologisk modernælkserstatning, da dette produkt i så fald ikke kan produceres i EU, og den danske eksport på et trecifret millionbeløb som følge deraf må ophøre.

Forslaget vurderes i et mindre omfang at have erhvervsøkonomiske konsekvenser i forhold til forlængelse af undtagelser. I Danmark indsættes økologiske hønniker, hvilket giver lidt højere produktionsomkostninger end i de lande, der baserer produktionen på ikke-økologisk opdræt. Undtagelsen, der skulle være udløbet ved årsskiftet 2018, ville have udlignet denne forskel i produktionsomkostninger. Med den foreslåede forlængelse vil danske ægproducenter i yderligere en 2 årig periode have lidt højere produktionsomkostninger i forhold til medlemsstater, der fortsat baserer produktionen på ikke-økologisk opdræt.

I forhold til anvendelsen af ikke-økologisk proteinfoder har de danske økologiske svineproducenter for 2018 indgået en brancheaftale om at udfase brugen af ikke-økologisk proteinfoder. Det kan give lidt højere produktionsomkostninger end i medlemsstater, der baserer produktionen på brug af 5 % ikke-økologisk proteinfoder.

En vedtagelse af forslaget skønnes ikke at berøre beskyttelsesniveauet i Danmark og EU.

Høring

Forslaget har været i høring på høringsportalen. Der er indkommet følgende bemærkninger:

Landbrug & Fødevarer kan støtte Kommissionens ønske om at skabe konsistens mellem fortolkningen af de nuværende regler og den nye økologiforordning, når det gælder økologisk mad til spædbørn. Desuden ser Landbrug & Fødevarer positivt på optagelsen af natron som bekæmpelsesmiddel på økologiforordningens positivliste. Landbrug & Fødevarer er uforstående overfor forslaget om at forlænge den undtagelse, som tillader indsættelsen af ikke-økologiske hønniker. I Danmark har man de sidste 10 år kunnet efterleve kravet om indsættelse af økologiske hønniker. Landbrug & Fødevarer er ikke bekendt med, at det er dokumenteret, at forholdene i andre medlemsstater skulle nødvendiggøre en forlængelse. Landbrug & Fødevarer bemærker, at der ikke er overbevisende dokumentation for nødvendigheden af endnu en forlængelse af undtagelsen, som tillader anvendelse af 5 % ikke-økologisk protein.

Landbrugsstyrelsen bemærker hertil, at den nuværende økologiforordning ikke har detailregler for økologisk hønnikeproduktion. Der kan derfor herske usikkerhed omkring reglerne for økologisk hønnikeopdræt. Nye fælles regler for opdræt af økologiske hønniker indarbejdes i den nye økologiforordning (gennemførelsesbestemmelser).

Økologisk Landsforening har ikke nogen kommentarer til de fremlagte forslag. Foreningen bemærker dog, at den gerne havde set, at produktet COS-OGA blev placeret på et selvstændigt bilag over plante-styrkende midler. Økologisk Landsforening så også gerne, at det fremgår direkte i bilaget såfremt, det

optages på bilag II, at der er tale om et plantestyrkende middel, og at stoffet benævnes, så det er muligt at se, hvilket stof, der er tale om.

De Samvirkende Købmænd og Aalborg Universitet har ikke fremsat indvendinger mod forslaget.

Generelle forventninger til andre landes holdninger

Man er fra dansk side ikke bekendt med tilkendegivelser om forslaget i andre medlemsstater. Det forventes ikke, at der vil være modstand mod ændringerne vedrørende økologiske fødevarer bestemt til spædbørn og småbørn.

Regeringens foreløbige generelle holdning

Regeringen finder det afgørende, at der ikke sker afbrydelse af den nuværende mulighed for at tilsætte vitaminer, mineraler, aminosyrer m.v. til økologiske fødevarer bestemt til spædbørn og småbørn, sådan at det fortsat er muligt at markedsføre sådanne fødevarer med de allerede mulige tilsætninger.

Undtagelserne for hønniker og brug af ikke-økologisk proteinfoder er allerede forlænget tidligere, og regeringen efterlyser en mere ambitiøs tilgang. Danmark har ikke behov for at indsætte ikke-økologiske hønniker, da der indsættes økologisk opdræt. Regeringen har presset på for, at der udarbejdes fælles EU-regler for opdræt af hønniker. Fælles regler indarbejdes i forbindelse med implementeringen af den nye økologiforordning. Adgangen til at indsætte ikke-økologiske hønniker videreføres ikke i den nye økologiforordning.

I forhold til brug af ikke-økologisk proteinfoder vil den nye økologiforordning fortsat tillade brugen, men alene til ungt fjerkræ og til smågrise op til 35 kg. Det er regeringens umiddelbare synspunkt, at denne indskrænkning med fordel kunne iværksættes allerede nu. Det vil give en mere ambitiøs linje som danske økologiske producenter uden problemer vil kunne følge.

I forhold til opdateringen af positivlisten (bilag XIIa), der justerer foder til økologisk rejevingel, har det ingen konsekvens for Danmark, da der ikke er nogen dansk produktion af rejevingel.

Optagelse af natron på positivlisten for bekæmpelsesmidler er positivt for Danmark. Natron har i flere år været efterspurgt af danske økologiske frugtavlere som et middel særligt mod æbleskurv. De danske myndigheder har på den baggrund udarbejdet en ansøgning om at få natron optaget på positivlisten. Det afspejles nu i et reelt forslag fra Kommissionen om at optage natron på positivlisten.

Kravet om, at medlemsstaterne skal indberette til Kommissionen ved mistanke om, at økologireglerne ikke er overholdt hos en virksomhed, når dette berører andre medlemsstater, gælder allerede. Som noget nyt skal indberetningen dog ske via den EU-database Kommissionen stiller til rådighed.

Tidligere forelæggelser for Folketingets Europaudvalg

Sagen har ikke tidligere været forelagt Folketingets Europaudvalg.

Der er oversendt grundnotat om tidligere forslag til forlængelse af anvendelsen af ikke-økologiske kyllinger og proteinfoder til Folketingets Europaudvalg den 2. november 2017.